

ФІНАНСИ. БАНКІВСЬКА СПРАВА ТА СТРАХУВАННЯDOI: [https://doi.org/10.25140/2410-9576-2024-2\(29\)-496-510](https://doi.org/10.25140/2410-9576-2024-2(29)-496-510)

УДК 336.774:339.187.6(477)

JEL Classification G21; F21

Олексій Михайлович Озадовський

аспірант кафедри банківської справи та страхування,
Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана
(Київ, Україна)

E-mail: OZ-1984@ukr.net. ORCID: <http://orcid.org/0009-0004-0111-5667>**ФІНАНСОВИЙ ЛІЗИНГ ЯК ІНСТРУМЕНТ ПІДТРИМКИ БІЗНЕСУ
В УМОВАХ ЕКОНОМІЧНОЇ НЕВИЗНАЧЕНОСТІ В УКРАЇНІ**

Анотація. У статті розглянуто фінансовий лізинг як ефективний інструмент підтримки бізнесу в умовах економічної невизначеності в Україні. Зокрема, досліджено переваги фінансового лізингу для МСБ. Проаналізовано сучасні виклики, такі як низький рівень обізнаності підприємців, регіональна нерівномірність доступу до лізингових послуг, а також фінансові обмеження, спричинені нестабільністю ринку. Увагу приділено державній програмі «Фінансовий лізинг 5-7-9», її перевагам та результатам реалізації. Дослідження показує, що програма в умовах воєнного стану є дієвим інструментом підтримки бізнесу, особливо МСБ. Ключовими напрямками використання коштів у межах програми є придбання сільськогосподарської техніки, логістичного транспорту та модернізація виробничого обладнання. Проаналізовано іноземний досвід розвитку лізингових відносин і його адаптацію до українських реалій. Визначено, що розвиток фінансового лізингу залежить від ефективності регуляторного середовища, участі банків та державної підтримки. У статті обґрунтовано необхідність посилення інформаційно-просвітницької роботи серед підприємців, залучення міжнародних фінансових організацій для стимулювання інвестицій, а також адаптації програми до післявоєнних умов для сприяння відновленню економіки України.

Ключові слова: лізинг; оренда; кредит; малий та середній бізнес; банк; інвестиції; державна програма; регулювання; міжнародний досвід.

Рис.: 2. Табл.: 1. Бібл.: 14.

Постановка проблеми. Сучасні економічні умови в Україні характеризуються високим рівнем невизначеності, спричиненим комплексом внутрішніх і зовнішніх факторів. До основних викликів належать макроекономічна нестабільність, військові дії, енергетична криза, руйнування інфраструктури та обмежений доступ до зовнішнього фінансування. У таких умовах розвиток малого та середнього бізнесу (МСБ) стикається зі значними перешкодами, зокрема дефіцитом обігових коштів, високими кредитними ставками, жорсткими заставними вимогами та труднощами у впровадженні інноваційних рішень.

ФІНАНСИ. БАНКІВСЬКА СПРАВА ТА СТРАХУВАННЯ

За цих обставин фінансовий лізинг виступає важливим інструментом залучення капіталу. Його переваги, зокрема доступ до активів без необхідності повної передоплати, м'якші вимоги до застави порівняно з кредитами та гнучкість у пристосуванні до специфіки бізнесу, роблять його перспективним механізмом фінансування. Водночас український ринок лізингу залишається недостатньо розвиненим для стійкої підтримки підприємництва.

Серед основних проблем можна виокремити низьку обізнаність підприємців про фінансовий лізинг. Відсутність належної інформаційної підтримки та освітніх ініціатив призводить до ототожнення лізингу з орендою, що знижує його використання у фінансових стратегіях підприємств. Крім того, законодавчі та регуляторні бар'єри, зокрема недосконалість правової бази, ускладнюють поширення цього механізму фінансування.

Окремим викликом є обмеженість державної підтримки. Попри існування програм, як-от «Фінансовий лізинг 5-7-9», їх охоплення залишається недостатнім. В умовах економічної нестабільності доцільним є розширення державних ініціатив для стимулювання фінансового лізингу з метою створення більш сприятливих умов для розвитку бізнесу.

Отже, необхідне ґрунтовне дослідження фінансового лізингу як інструменту підтримки українського бізнесу в умовах невизначеності. Усунення зазначених проблем сприятиме покращенню підприємницького середовища, зміцненню економічної стабільності та підвищенню конкурентоспроможності українських компаній на міжнародному ринку.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Серед українських дослідників, які вивчали лізингові відносини, можна виокремити Н. В. Гончарова [2], О. В. Горідько, В. І. Якимова, О. Ю. Дудчик [3], Ю. О. Ігнатюк [4], Л. О. Казакова, Я. Ю. Лесьо [5], О. В. Кухленко [6], І. Б. Охрименко [7], Г. В. Разумова та інші [8]. Сучасні науковці пропонують різні підходи до визначення поняття, природи та сутності лізингу, що ускладнює формування єдиного розуміння цього явища. Лізинг інтерпретують як: форму орендних відносин, підприємницьку діяльність, систему кредитних чи інвестиційних відносин, різновид операцій купівлі-продажу, вид інвестиційної діяльності, форму державно-приватного партнерства. Фінансовий лізинг визначається як універсаль-

ФІНАНСИ. БАНКІВСЬКА СПРАВА ТА СТРАХУВАННЯ

ний інструмент фінансування, що поєднує елементи кредиту та оренди. Окремі дослідники наголошують на його перевагах у порівнянні з іншими фінансовими інструментами. Зокрема, лізингова модель фінансування дозволяє мінімізувати ризики, пов'язані з володінням активами, що робить її привабливою для підприємств, особливо в умовах економічної нестабільності. Ключовими перевагами фінансового лізингу більшість авторів визнає: забезпечення доступу до активів без значних початкових капітальних витрат; збереження ліквідності підприємств; оптимізація фінансових потоків, що є критично важливим для підтримки конкурентоспроможності бізнесу.

Окремі автори підкреслюють, що лізингова модель фінансування дозволяє уникати ризиків, пов'язаних із володінням активами [7, 8]. Автори наголошують, що цей інструмент забезпечує підприємствам доступ до активів без значних капітальних витрат, а також дозволяє зберігати ліквідність [4; 6]. Ці розбіжності в поглядах зумовлені різними підходами до аналізу етимології, передумов та етапів розвитку лізингових відносин, що робить дослідження цієї теми актуальним і багатограним.

Виділення недосліджених частин загальної проблеми. Недостатній рівень розуміння сутності та переваг лізингу як підприємцями, так і державними установами, обмежує його ефективне використання. Проте в сучасних умовах, коли ключовими пріоритетами держави є підтримка малого та середнього бізнесу, стимулювання інновацій та зростання конкурентоспроможності економіки, дослідження механізмів і потенціалу фінансового лізингу стає надзвичайно актуальним.

У цьому контексті дослідження фінансового лізингу в межах державних програм є важливим для визначення шляхів його вдосконалення, розвитку законодавчої бази та розширення практичного застосування, що сприятиме досягненню стратегічних цілей економічного розвитку країни, особливо в умовах невизначеності, зокрема воєнного стану.

Мета статті – дослідження особливостей функціонування фінансового лізингу як інструменту модернізації підприємств у межах державної стратегії підтримки економічного зростання, з акцентом на виявлення бар'єрів і проблем у розвитку фінансового лізингу для МСБ та державного регулювання в цих процесах.

ФІНАНСИ. БАНКІВСЬКА СПРАВА ТА СТРАХУВАННЯ

Виклад основного матеріалу. Лізинг в Україні залишається відносно новим і недостатньо дослідженим явищем. У той час як на світовому фінансовому ринку вже сформувалася сучасна лізингова індустрія, яка розглядається не просто як форма оренди, а як самостійний і ефективний інструмент фінансування. Зокрема, фінансовий лізинг широко застосовується в інших країнах як ключовий механізм, що сприяє розвитку малого бізнесу та економіки загалом. Лізингові операції не лише стимулюють оновлення основних фондів підприємств, але і сприяють стабілізації їхнього фінансово-економічного стану [3].

У сучасних умовах, коли ключовими пріоритетами держави є підтримка малого та середнього бізнесу, стимулювання інновацій та зростання конкурентоспроможності економіки, дослідження механізмів і потенціалу фінансового лізингу стає надзвичайно актуальним.

Лізинг, інтегруючи характеристики оренди та кредиту, має певні переваги порівняно з традиційними формами кредитування. Зокрема, він дозволяє використовувати новітню та дороговартісну техніку і технології без великих одноразових витрат. Лізинг допомагає уникнути витрат, пов'язаних із моральним старінням обладнання, і забезпечує доступ до сучасних лізингових об'єктів, що підвищує конкурентоспроможність підприємства. У лізингових угодах нижчі вимоги до застави, оскільки в лізингу лише обладнання є предметом застави без будь-якого додаткового забезпечення, що суттєво збільшує доступність нового обладнання [6, с. 32]. Лізингові платежі в частині відсотків та комісії можуть бути повністю враховані в собівартості продукції (робіт, послуг), що автоматично знижує оподатковуваний прибуток. Також лізинг є привабливим рішенням для малих і середніх підприємств, які часто стикаються зі складнощами в отриманні банківських кредитів. Він не обмежує доступ до інших кредитних ресурсів і несе менші ризики порівняно з кредитуванням, оскільки майно, яке виступає предметом лізингу, одночасно слугує забезпеченням виконання зобов'язань за угодою. Важливо також зазначити, що діяльність із надання послуг фінансового лізингу є відносно безпечною для фінансової стабільності, оскільки лізингодавці працюють без залучення коштів населення.

Зважаючи на це, можна стверджувати, що лізинг варто розглядати не як похідну від оренди чи згодом від кредиту, а як окремий, самостійний фінансовий інструмент, що вимагає детального вивчення та розвитку сучасної лізингової індустрії.

ФІНАНСИ. БАНКІВСЬКА СПРАВА ТА СТРАХУВАННЯ

З погляду лізингоотримувача економічні переваги лізингу можна поділити на чотири основні групи: доступ до зручного фінансування, економія власних коштів, зниження ризиків морального і фізичного старіння майна та стимулювання оновлення виробничих потужностей, прискорена амортизація майна.

Для банків лізингові операції сприяють: мінімізації кредитних та інших ризиків; залученню нових та збереженню наявних фінансово-забезпечених клієнтів; підвищенню конкурентоспроможності на ринку тощо. Цікавим є факт, що банки не одразу стали активними акторами лізингової індустрії. До 1963 року в США законодавство забороняло банкам безпосередньо займатися лізингом, тому їхня діяльність зосереджувалася на кредитуванні лізингових компаній, що, своєю чергою, сприяло стрімкому розвитку лізингової галузі в країні [9]. Згодом банки та виробники почали створювати дочірні лізингові компанії, і ця практика набула розвитку і в Європі. У Німеччині дочірні структури таких банків як Commerzbank, DZ Bank AG, стали лідерами ринку лізингу в сегменті корпоративного фінансування, фокусуючись на підтримці малого та середнього бізнесу (МСБ). Лідерами у сфері фінансового лізингу у Європі є компанії, засновані французькими банками, такі як Société Générale Equipment Finance (SGEF) та BNP Paribas Leasing Solutions. Дочірня компанія BNP Paribas — Arval, спеціалізується на операційному автолізингу та управлінні автопарками, включаючи цифрові платформи для сільськогосподарського, будівельного та промислового обладнання, орієнтуючись на потреби МСБ. Також SGEF пропонує повний спектр послуг з операційного лізингу автомобілів і управління автопарками з акцентом на екологічно чистий транспорт.

Ця тенденція пояснюється значними обсягами капіталу, яким володіють банки, що робить інвестиції в лізинг перспективними. Проте вихід банків на цей ринок суттєво змінив економічну природу лізингу. Його почали асоціювати з товарним кредитом, особливо коли банки-лізингодавці запровадили «лізинговий кредит». З часом лізинг став невід'ємною частиною банківської діяльності, перетворившись із форми оренди на інструмент кредитування зі своїми перевагами (табл. 1).

Варто зазначити, що лізинг часто використовується для прискореного впровадження технічних інновацій у виробництві, зокрема при придбанні дорогого обладнання, спеціалізованої техніки, енергетич-

ФІНАНСИ. БАНКІВСЬКА СПРАВА ТА СТРАХУВАННЯ

них установок і транспортних засобів. У цьому контексті сформува-
лися нові моделі взаємодії між виробниками та споживачами складної
продукції, а сам лізинг набув ознак інвестиційного інструменту.

Таблиця 1

Порівняння фінансового лізингу з банківським кредитуванням

Критерій	Фінансовий лізинг	Банківське кредитування
Початковий внесок	10 %	20-30 %
Необхідність застави	Ні	Так
Час розгляду заявки	Швидкий	Більш тривалий
Ризики для підприємця	Низькі	Вищі

Джерело: складено автором.

Сучасний лізинг як фінансовий інструмент об'єднує три основні компоненти: оренду, кредит та інвестиції. Для фінансового лізингу характерна інвестиційна складова, що відрізняє цей механізм від інших видів фінансування. Це особливо помітно, коли йдеться про лізинг активів для реального сектору економіки. На відміну від кредитів, які можуть бути використані для придбання машин та обладнання або для задоволення споживчих потреб, лізинг має чітке цільове призначення: фінансування купівлі основних засобів. Вважаємо, що саме інвестиційна складова забезпечила лізингу статус самостійного фінансового інструменту, виокремивши його з-поміж кредиту та оренди.

Ринок лізингу у світі активно розвивається, і хоча в Україні його зростання менш динамічне, темпи також зростають. У 2024 році розмір глобального ринку лізингу очікується на рівні 1751,5 млн дол. США. Якщо порівняти європейські країни, то сукупна вартість угод фінансового лізингу в Німеччині становить 43,8 млрд євро, у Франції – 36,4 млрд євро, у Великобританії – 34,9 млрд євро [11]. В Україні на початок 2023 року загальна сума угод фінансового лізингу досягла 4,3 млрд євро, що в десять разів менше, ніж у розвинених країнах. Вартість нових угод, укладених банками за II квартал 2024 року, становила 4,8 млрд грн, що на 45 % більше порівняно з аналогічним періодом попереднього року [12].

У першому кварталі 2024 року послуги фінансового лізингу надавали 21 банк, що на три банки більше порівняно з попереднім роком. Найактивнішими учасниками ринку є Таскомбанк (25,6 % від вартості нових угод усіх банків), ПУМБ (23,1 %) та Приватбанк (21,4 %). Сукупний портфель лізингових угод банків за II квартал 2024 року становив

ФІНАНСИ. БАНКІВСЬКА СПРАВА ТА СТРАХУВАННЯ

8,8 млрд грн, що на 33 % більше порівняно з тим самим періодом минулого року. Три найбільші банки за розміром лізингового портфелю займають 62,5 % від загальної вартості портфелів банків. П'ятірка банків-лідерів за розміром портфелю залишається незмінною: ПУМБ, Таскомбанк, Приватбанк, Укресімбанк та Кредобанк. Основний обсяг угод припадає на юридичних осіб, частка яких у портфелях банків становить 91,5 %. При цьому частка юридичних осіб у нових лізингових угодах з банками досягає 93,3 % [12].

Особливу увагу слід приділити тому, що для перетворення лізингу на потужний та надійний інструмент розвитку економіки необхідне ефективне державне регулювання лізингової діяльності [8].

Держава в більшості країн також поступово активно долучалася до ринку лізингу, і не тільки як регулятор. Державні програми, спрямовані на розвиток лізингових відносин, відкривають можливості для створення доступних умов фінансування для підприємств, що особливо важливо в умовах обмеженого доступу до банківських кредитів. Крім того, лізинг як фінансовий інструмент сприяє реалізації державної стратегії оновлення інфраструктури, впровадження екологічних та енергозберігаючих технологій, а також розвитку регіональних економік.

У межах державних ініціатив із підтримки малого та середнього бізнесу і стимулювання економічного зростання наприкінці 2024 року уряд України запровадив Державну програму «Фінансовий лізинг 5-7-9» [1]. Її мета – створення сприятливих умов для придбання сучасного обладнання, транспорту та інших активів через механізм фінансового лізингу.

Програма передбачає термін фінансового лізингу до 5 років, а максимальна сума договору не перевищує 60 млн грн, для сільськогосподарських товаровиробників – до 90 млн грн. Доступність фінансування забезпечується за рахунок часткової компенсації процентних ставок. Їхній розмір визначається на рівні 5, 7, 9 або 11 % річних, залежно від категорії підприємства, цільового призначення фінансування та пріоритетності проекту, за умови створення нових робочих місць.

Таким чином, поєднання переваг фінансового лізингу з вигідними умовами кредитування в межах програми сприяє оновленню виробничих потужностей без великих початкових вкладень. До **переваг** програми належить:

ФІНАНСИ. БАНКІВСЬКА СПРАВА ТА СТРАХУВАННЯ

✓ *доступність активів* – підприємства можуть отримувати необхідне обладнання без застави, що є привабливим для підприємств з обмеженим капіталом;

✓ *швидкість оформлення* – оперативний розгляд заявок та укладання договорів фінансового лізингу;

✓ *зниження власного внеску* – підприємства сплачують лише 10% від вартості предмету лізингу, що значно менше, ніж при банківському кредитуванні. Предмет лізингу залишається у власності лізингової компанії, що забезпечує бізнесу додаткову гнучкість і можливості навіть за складних економічних умов;

✓ *фінансові пільги* – зменшення витрат на фінансування завдяки компенсаційним виплатам за процентною ставкою.

Обсяг коштів наданих в межах Державної програми станом на 31.12.2024 р. становить 8113,4 млн грн (рис. 1).

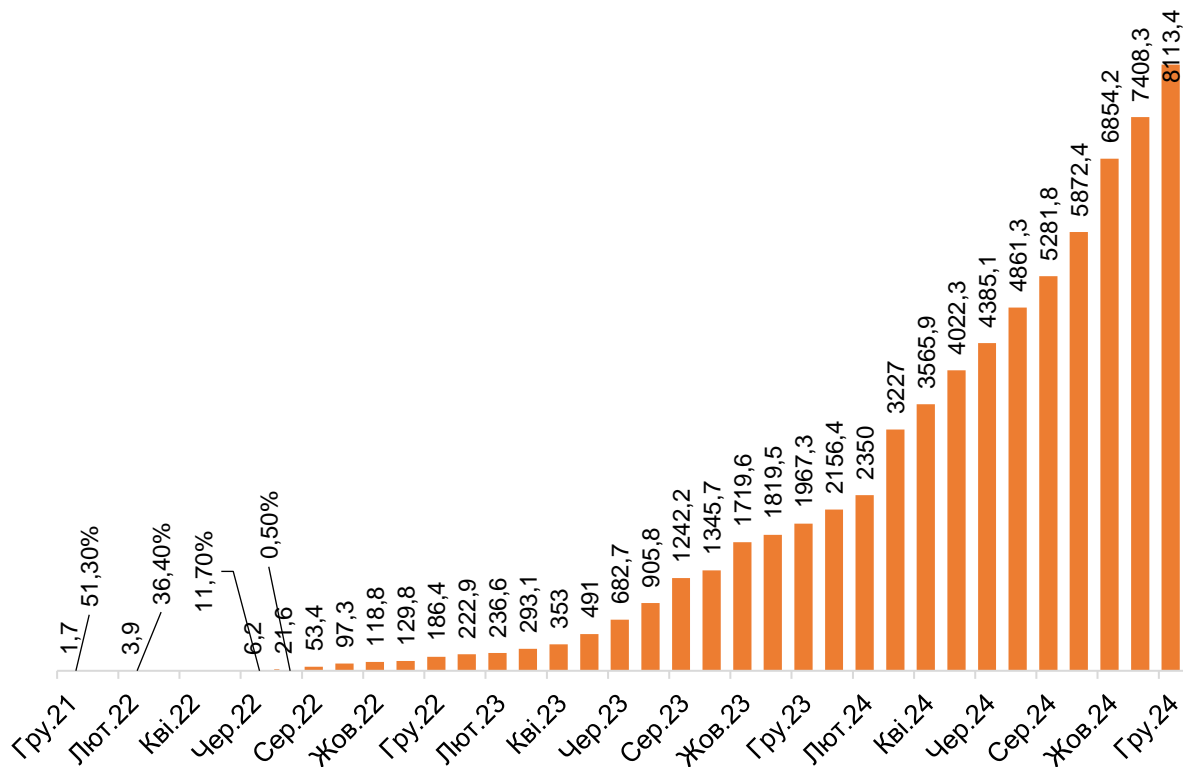

Рисунок 1. Динаміка обсягу коштів Державної програми «Фінансовий лізинг 5-7-9»
 Джерело: [13].

ФІНАНСИ. БАНКІВСЬКА СПРАВА ТА СТРАХУВАННЯ

Програма «Фінансовий лізинг 5-7-9» здійснюється через співпрацю підприємств, держави, банків і фінансових компаній. Її учасниками, лізингоотримувачами, виступають мікро- та малі підприємства (ММСП), що відповідають визначеним критеріям: річний дохід до 20 млн євро та кількість співробітників до 250 осіб.

Станом на 2024 рік у програмі бере участь 46 українських банків. Уповноважені лізингодавці (банки та фінансові компанії, акредитовані для участі в програмі) здійснюють відбір і оцінку кредитоспроможності ММСП, надаючи лізингові послуги відповідно до власних внутрішніх процедур і фінансових продуктів, що відповідають вимогам програми.

Крім того, уповноважені банки виконують функцію фінансових партнерів, маючи повноваження на відкриття та обслуговування ескроу-рахунків.

За час реалізації програма продемонструвала вагомі результати у підтримці ММСП, які скористалися пільговими умовами для оновлення основних засобів, особливо в секторі сільського господарства. Понад половину виділених коштів спрямовано на підтримку мікропідприємств (рис. 2).

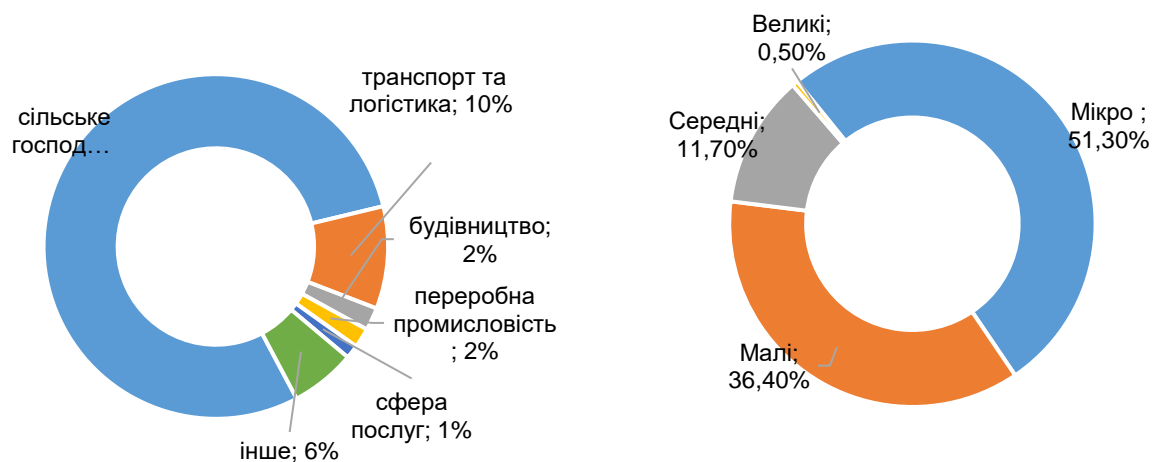

Рисунок 2. Розподіл обсягів фінансування в межах Державної програми «Фінансовий лізинг 5-7-9»
Джерело: [13].

Основними напрямками використання коштів фінансового лізингу станом на кінець листопада 2024 р. за видами обладнання є [13]:

- сільськогосподарська техніка (5557,67 млн грн);

ФІНАНСИ. БАНКІВСЬКА СПРАВА ТА СТРАХУВАННЯ

- автомобільний транспорт (різних категорій) (1159,84 млн грн);
- будівельне обладнання (260,35 млн грн);
- інше, у тому числі модернізація промислового обладнання (430,44 млн грн).

Аналізуючи напрями розвитку державної програми «Фінансовий лізинг 5-7-9», можна стверджувати, що її ключова перевага полягає у сприянні *інвестиціям у створення, відновлення та розширення бізнесу*. Це особливо важливо через високу вартість фінансування, яка ускладнює окупність капіталовкладень.

Водночас державна програма «Доступні кредити 5-7-9» здебільшого орієнтована на *фінансування оборотного капіталу*, що дозволяє підприємствам підтримувати ліквідність та забезпечувати стабільну операційну діяльність. Оскільки значна частина бізнесу може залучати кошти на поповнення оборотного капіталу й на ринкових умовах, програма «Доступні кредити» виконує, ймовірно, функцію *тимчасової підтримки у складних економічних умовах*, тоді як фінансовий лізинг сприяє *довгостроковому розвитку підприємств*.

Огляд досліджень та практичного досвіду дозволив встановити, що, незважаючи на позитивні результати, програма зіштовхується з низкою **проблем**, які заважають успішному та ефективному розвитку лізингових відносин в Україні, а саме:

- *низький рівень обізнаності* – багато підприємців не знають про можливості програми, крім того, у багатьох підприємців зі сторони МСБ взагалі відсутнє розуміння, що лізинг – це інноваційний спосіб придбання обладнання, яке є ключовим елементом бізнесу, завдяки гнучкій схемі фінансування [14];

- *регіональна диспропорція* – обмежений доступ до лізингових послуг у віддалених регіонах. Найбільші обсяги фінансування, а саме 48,3 % від загального обсягу наданих кредитів, зосереджені в кількох областях – Одеській, Полтавській, Вінницькій, Львівській, Кіровоградській;

- *відсутність єдиного центру управління* – що проявляється в неузгодженості дій державних інституцій та програм;

- *фінансові обмеження* – недостатність довгострокових фінансових ресурсів, брак великих мереж міжнародних банків та лізингових компаній;

- *воєнні ризики*, зокрема складнощі у реалізації програми у регіонах, наближених до зони бойових дій.

ФІНАНСИ. БАНКІВСЬКА СПРАВА ТА СТРАХУВАННЯ

Серед **перспектив** розвитку програми можна виокремити такі напрями:

1) диджиталізація процесів шляхом створення онлайн-платформ для спрощення подачі заявок і управління лізинговими договорами, що сприятиме підвищенню доступності та ефективності фінансових послуг;

2) розширення напрямків фінансування, зокрема включення нових секторів економіки, таких як інформаційні технології та зелена енергетика;

3) розширення кола лізингодавців та залучення міжнародних фінансових установ для посилення капіталізації програми й забезпечення доступу до додаткових джерел фінансування;

4) адаптація програми до післявоєнного відновлення, що передбачає підтримку модернізації підприємств, насамперед у регіонах, які зазнали значних руйнувань;

5) оптимізація механізмів фінансування з акцентом на:

- створення нових виробничих підприємств із високим рівнем переробки;

- сприяння відновленню підприємств, які втратили активи;

- фінансування оновлення пошкодженого інфраструктурного майна.

Висновки і пропозиції. Фінансовий лізинг виступає одним із ключових інструментів підтримки бізнесу в умовах економічної нестабільності, що є особливо актуальним для України. Війна, глобальна економічна криза, руйнування інфраструктури та нестабільність фінансового ринку створюють численні виклики для бізнесу, зокрема малого та середнього. У таких умовах підприємства потребують ефективних механізмів фінансування, які сприяють модернізації основних засобів, збереженню конкурентоспроможності та забезпеченню безперервної діяльності.

Важливість дослідження фінансового лізингу обумовлена його перевагами порівняно з іншими фінансовими інструментами кредитом, орендою. Лізинг дозволяє підприємствам отримувати доступ до сучасного обладнання, техніки та інших активів без значних початкових витрат, що є критичним у період обмеженого доступу до традиційного кредитування. Для МСБ, який особливо вразливий до економічних потрясінь, лізинг має стає незамінним інструментом для фінансування інвестиційних проектів в умовах невизначеності та воєнного стану.

ФІНАНСИ. БАНКІВСЬКА СПРАВА ТА СТРАХУВАННЯ

Державна Програма «Фінансовий лізинг 5-7-9» стала важливим інструментом підтримки українських підприємців у кризових умовах. Вона сприяє модернізації виробництва, створенню нових робочих місць та економічному відновленню. Для подальшого її розвитку необхідно: вдосконалювати програму відповідно до викликів економіки; підвищувати обізнаність підприємців та розвивати програми навчання з акцентом на використання фінансових інструментів; активізувати інформаційну кампанію, висвітлюючи переваги лізингу; розробити спеціальні умови для підприємств у регіонах, постраждалих від бойових дій. У свою чергу, підприємцям варто використовувати можливості лізингу для модернізації виробництва та активніше брати участь у навчальних програмах для розуміння фінансових інструментів. Банки відіграють важливу роль у розвитку фінансового лізингу. Вони мають розглянути можливість спрощення процедури оцінки кредитоспроможності потенційних лізингових позичальників та залучати нових клієнтів через партнерство з місцевими громадами. Злагоджена взаємодія держави, бізнесу та фінансових установ створює синергію, здатну забезпечити позитивні результати. Однак для досягнення максимального ефекту необхідно ефективно управляти ризиками лізингових операцій, що є перспективним напрямом для подальших досліджень.

Список використаних джерел:

1. Програма «Доступний фінансовий лізинг 5-7-9 %» [Електронний ресурс] : Наказ Міністерства фінансів України 31 жовтня 2024 року № 543. – Режим доступу: <https://bdf.gov.ua/programs>.
2. Гончарова Н. В. Лізинг як форма ефективної підтримки малого підприємництва / Н. В. Гончарова // Актуальні проблеми економіки. – 2016. – № 2. – С. 7–12.
3. Горідько О. В. Фінансовий лізинг як інструмент інвестування [Електронний ресурс] / О. В. Горідько, В. І. Якимова, О. Ю. Дудчик // Ефективна економіка. – 2017. – № 11. – Режим доступу: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=5901>.
4. Ігнатюк Ю. О. Правова природа договору лізингу та його особливості / Ю. О. Ігнатюк // Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Право. – 2021. – Вип. 64. – С. 118-122. DOI: <https://doi.org/10.24144/2307-3322.2021.64.22>.
5. Казакова Л. О. Лізинг як особливий вид інвестиційної діяльності та використання його на ринку України / Л. О. Казакова, Я. Ю. Лесьо // Науковий вісник Ужгородського національного університету. – 2021. – № 39. – С. 73-78. DOI: <https://doi.org/10.32782/2413-9971/2021-39-13>.

ФІНАНСИ. БАНКІВСЬКА СПРАВА ТА СТРАХУВАННЯ

6. Кухленко О. В. Ефективність використання лізингу в інвестиційній діяльності [Електронний ресурс] / О. В. Кухленко // Вісник Київського національного університету технологій та дизайну. Серія : Економічні науки. – 2015. – № 6. – С. 30-34. – Режим доступу: https://er.knuid.edu.ua/bitstream/123456789/1402/1/V93_P030-034.pdf.

7. Охрименко І. Б. Основні підходи до визначення сутності лізингу / І. Б. Охрименко // Фінанси, облік і аудит : зб. наук. праць ДВНЗ «Київський національний економічний університет ім. Вадима Гетьмана». – 2018. – Вип. 12. – С. 112.

8. Разумова Г. В. Лізингова діяльність: проблеми та перспективи розвитку / Г. В. Разумова, О. В. Оскома, В. В. Волощук // Бізнес Інформ. – 2021. – № 7. – С. 202–207. DOI: <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2021-7-202-207>.

9. Черненко Н. О. Аналіз стану сучасного ринку міжнародного лізингу в Україні [Електронний ресурс] / Н. О. Черненко, Н. В. Ковальчук // Ефективна економіка. – 2017. – № 6. – Режим доступу: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=5636>.

10. Про фінансовий лізинг [Електронний ресурс]: Закон України від 04.05.2021 р. № 1201-IX. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1201-20#Text>.

11. Офіційний сайт Європейської федерації лізингових компаній (Leaseurope) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.leaseurope.org>.

12. Офіційний сайт українського об'єднання лізингодавців [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://uul.com.ua>.

13. Офіційний сайт Фонду розвитку підприємництва (ФРП) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://bdf.gov.ua/programs/prohrama-dostupnyy-finansovyy-lizynh-5-7-9/>.

14. Дученко М. М. Стан та перспективи розвитку лізингової галузі в Україні / М. М. Дученко, Т. В. Павленко // Ефективна економіка. – 2019. – № 1. DOI: 10.32702/2307-2105-2019.1.53.

References

1. Prohrama «Dostupnyi finansovyi lizynh 5-7-9 %» [Program "Affordable Financial Leasing 5-7-9%"], Order of the Ministry of Finance of Ukraine dated October 31, 2024 No. 543. <https://bdf.gov.ua/programs>.

2. Honcharova, N.V. (2016). Lizynh yak forma efektyvnoi pidtrymky maloho pidpriemnytstva. [Leasing as a form of effective support for small businesses.]. *Aktualni problemy ekonomiky – Actual problems of economy*, (2), 7–12.

3. Horidko, O.V., Yakymova, V.I., Dudchuk, O.Yu. (2017). Finansovyi lizynh yak instrument investuvannia [Financial leasing as an investment instrument]. *Efektyvna ekonomika – Effective economy*, 11. <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=5901>.

4. Ihnatiuk, Yu.O. (2021). Pravova pryroda dohovoru lizynhu ta yoho osoblyvosti [Legal nature of the leasing agreement and its features]. *Naukovyi visnyk Uzhhorodskoho natsionalnoho universytetu. Seria: Pravo – Scientific Bulletin of Uzhgorod National University. Series: Law*, 64, 118-122. <https://doi.org/10.24144/2307-3322.2021.64.22>.

ФІНАНСИ. БАНКІВСЬКА СПРАВА ТА СТРАХУВАННЯ

5. Kazakova, L.O., Leso, Ya.Yu. (2021). Lizynh yak osoblyvyi vyd investytsiinoi diialnosti ta vykorystannia yoho na rynku Ukrainy. [Leasing as a special type of investment activity and its use in the Ukrainian market]. *Naukovyi visnyk Uzhhorodskoho natsionalnoho universytetu – Scientific Bulletin of the Uzhgorod National University*, (39), 73-7. <https://doi.org/10.32782/2413-9971/2021-39-13>.

6. Kukhlenko, O.V. (2015), Efektyvnist vykorystannia lizynhu v investytsiinii diialnosti [Efficiency of leasing in investment activity]. *Visnyk Kyivskoho natsionalnoho universytetu tekhnologii ta dyzainu. Serii: Ekonomichni nauky – Bulletin of the Kyiv National University of Technologies and Design. Series: Economic Sciences*, (6), 30-34. https://er.knutd.edu.ua/bitstream/123456789/1402/1/V93_P030-034.pdf.

7. Okhrymenko, I.B. (2018). Osnovni pidkhody do vyznachennia sutnosti lizynhu. [Basic approaches to defining the essence of leasing]. *Finansy, oblik i audyt: zb. nauk. prats DVNZ «Kyivskiy natsionalnyi ekonomichnyi universytet im. Vadyma Hetmana» – Finance, accounting and audit: collection of scientific works of the State Higher Educational Institution "Kyiv National Economic University named after Vadym Hetman"*, 12, 112.

8. Razumova, H.V., Oskoma, O.V., Voloshchuk, V.V. (2021). Lizynhova diialnist: problemy ta perspektyvy rozvytku. [Leasing activity: problems and prospects of development]. *Biznes Inform – Business Inform*, (7), 202–207. <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2021-7-202-207>.

9. Chernenko, N.O., Kovalchuk, N.V. (2017) Analiz stanu suchasnoho rynku mizhnarodnoho lizynhu v Ukraini [Analysis of the state of the modern market of international leasing in Ukraine]. *Efektivna ekonomika – Effective Economics*, (6). <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=5636>.

10. Pro finansovyi lizynh [On financial leasing], Law of Ukraine № 1201-IX (04.05.2021). <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1201-20#Text>.

11. Leaseurope, the European Federation of Leasing Company Associations Finance (date of application: 23.10.2024). <https://www.leaseurope.org>.

12. Ofitsiyniy sait ukraïnskoho obiednannia lizynhodavtsiv [Official website of the Ukrainian Association of Lessors]. (n.d.). <http://uul.com.ua>.

13. Ofitsiyniy sait Fondu rozvytku pidpriemnytstva (FRP) [Official website of the Entrepreneurship Development Fund (EDF)]. (n.d.). <https://bdf.gov.ua/programs/prohramadostupnyy-finansovyy-lizynh-5-7-9>.

14. Duchenko, M.M., Pavlenko, T.V. (2019). Stan ta perspektyvy rozvytku lizynhovoï haluzi v Ukraini [State and prospects of development of the leasing industry in Ukraine]. *Efektivna ekonomika – Effective Economy*, (1). DOI: 10.32702/2307-2105-2019.1.53.

Отримано 11.08.2024

ФІНАНСИ. БАНКІВСЬКА СПРАВА ТА СТРАХУВАННЯ

UDC 336.774:339.187.6(477)

JEL Classification G21; F21

Oleksii Ozadovskyi

Doctoral Student at the Department of Banking and Insurance Department,
Kyiv National Economic University named after Vadym Hetman (Kyiv, Ukraine)

E-mail: OZ-1984@ukr.net. ORCID: <http://orcid.org/0009-0004-0111-5667>

**FINANCIAL LEASING AS A TOOL FOR SUPPORTING BUSINESS
IN THE CONDITIONS OF ECONOMIC UNCERTAINTY IN UKRAINE**

Abstract. *The article discusses financial leasing as an effective tool for supporting business in the context of economic uncertainty in Ukraine. In particular, the advantages of financial leasing for small and medium-sized businesses are investigated, including access to modern equipment and reduction of the financial burden without significant upfront investments. The author proves the difference between leasing and rent and credit and emphasizes the expediency of recognizing it as an independent financial instrument. The author analyzes current challenges, such as low awareness of entrepreneurs, regional uneven access to leasing services, and financial constraints caused by market instability.*

Attention is paid to the state program "Financial Leasing 5-7-9", its advantages and results of implementation. The study shows that the program contributes to the renewal of fixed assets of enterprises, modernization of technologies, creation of new jobs and support of micro, small and medium-sized enterprises (MSMEs). The key areas of use of funds under the program, such as the purchase of agricultural machinery, logistics transport and modernization of production equipment, are considered.

Foreign experience in the development of leasing relations and its adaptation to Ukrainian realities is analyzed. It has been determined that the development of financial leasing depends on the efficiency of the regulatory environment, the participation of banks and government support. The article substantiates the need to expand government initiatives and digitalize processes to ensure equal access to leasing services in all regions of the country.

Recommendations are made to strengthen outreach to entrepreneurs, attract international financial organizations to stimulate investment, and adapt the program to post-war conditions to facilitate the recovery of Ukraine's economy.

Keywords: *leasing; affitto; credito; piccole e medie imprese; banca; investimento; programma governativo; regolamentazione; esperienza internazionale.*

Fig.: 1. Table: 1. References: 14.

Бібліографічний опис для цитування:

Озадовський О. М. Фінансовий лізинг як інструмент підтримки бізнесу в умовах економічної невизначеності в Україні. *Науковий вісник Полісся*. 2024. № 2(29). С. 496-510.